

vóórhistorische mensenschedel met uit leem geboetseerd portret, gevonden te Jericho

Van alle volkeren, die eens leefden in Klein-Azië en de omringende woestijngebieden - ze heten Hyksos, Mitanni, Assyriërs, Hittieten en Feniciërs — en die geschiedenis maakten en nu nog van historisch belang zijn, is er niet één, waarover wij ons een zeer duidelijke voorstelling kunnen maken. Dit is gedeeltelijk te verklaren door het feit, dat wij hier staan voor sommige van de oudste beschavingssentra ter wereld. Zo gaan bijvoorbeeld de oudste grondvesten van Jericho wellicht tot de 8e eeuw v. C. terug, zodat deze stad vermoedelijk de oudste van de wereld is. Er is nochtans één volk waarover wij wel goed zijn ingelicht, het joodse volk, dat

Het beproefde volk

twintig eeuwen ballingschap en verstrooiing trotseerde en nu weer in zijn eigen staat woont: Israël. Israël! Het heilige land van de joden, de christenen en de mohammedanen; eeuwige twistappel tot vandaag de dag, maar ook steeds het begeerde, het “beloofde” land!

De joden danken wij een onmisbare bijdrage in de oudste geschiedenis van het Nabije Oosten. Dit document noemen wij het Oude Testament, dat het woord van God bevat, de geschiedenis van de schepping (Genesis) en het verhaal over Abrahams kinderen, “Gods uitverkoren volk”. Deze Abraham was vertrokken uit Ur, een stad

Hij was echter de eerste niet, die zijn geluk in de buurt van “de grote zee” beproefde: in het land van “melk en honig”, van heuvels en vlakten, van olijfbomen en dadelpalmen, van wijnstok en vijgeboom hadden reeds 3500 jaar vóór de geboorte van Christus de Amorieten postgevat. Duizend jaar later bezetten de Feniciërs en de Kanaänieten het land. De Feniciërs stichtten er de steden Byblos (hiervan werd het woord “bijbel” afgeleid), Tyrus en Sidon. De Kanaänieten vestigden zich tussen de Leontes in het noorden en de Negew in het zuiden. Met de Hittieten kwam Abraham in contact: hij kocht van hen een stuk grond, om zijn vrouw te begraven. Abrahams opvolgers waren zijn zoon Isaak en zijn kleinzoon

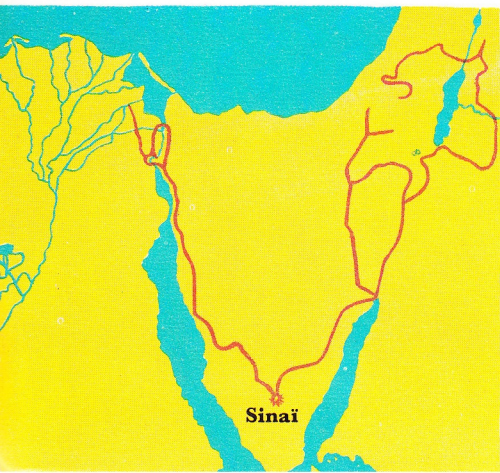

joodse gevangenen (Egyptisch bas-reliëf)

aan de Perzische Golf in Zuid-Babylonië. Hij zwierf in noordwestelijke richting door het gebied van de “vruchtbare sikkel”, trok door Mesopotamië, maar werd aangelokt door de vlakte van Kanaän aan de Middellandse Zee.

Daar sloeg hij zijn tenten op in de buurt van het huidige Nabloes.

Jacob, die ook Israël heette. Van daar de naam Israëlieten. Jacob nu had twaalf zonen, die elk een stam vormden. De oorsprong van de twaalf stammen gaat vermoedelijk terug tot oeroude groeperingen van religieuze en politieke aard, waarin verscheidene kleine nomadenfamilies zich verenigden. Deze ontmoetten elkaar in be-

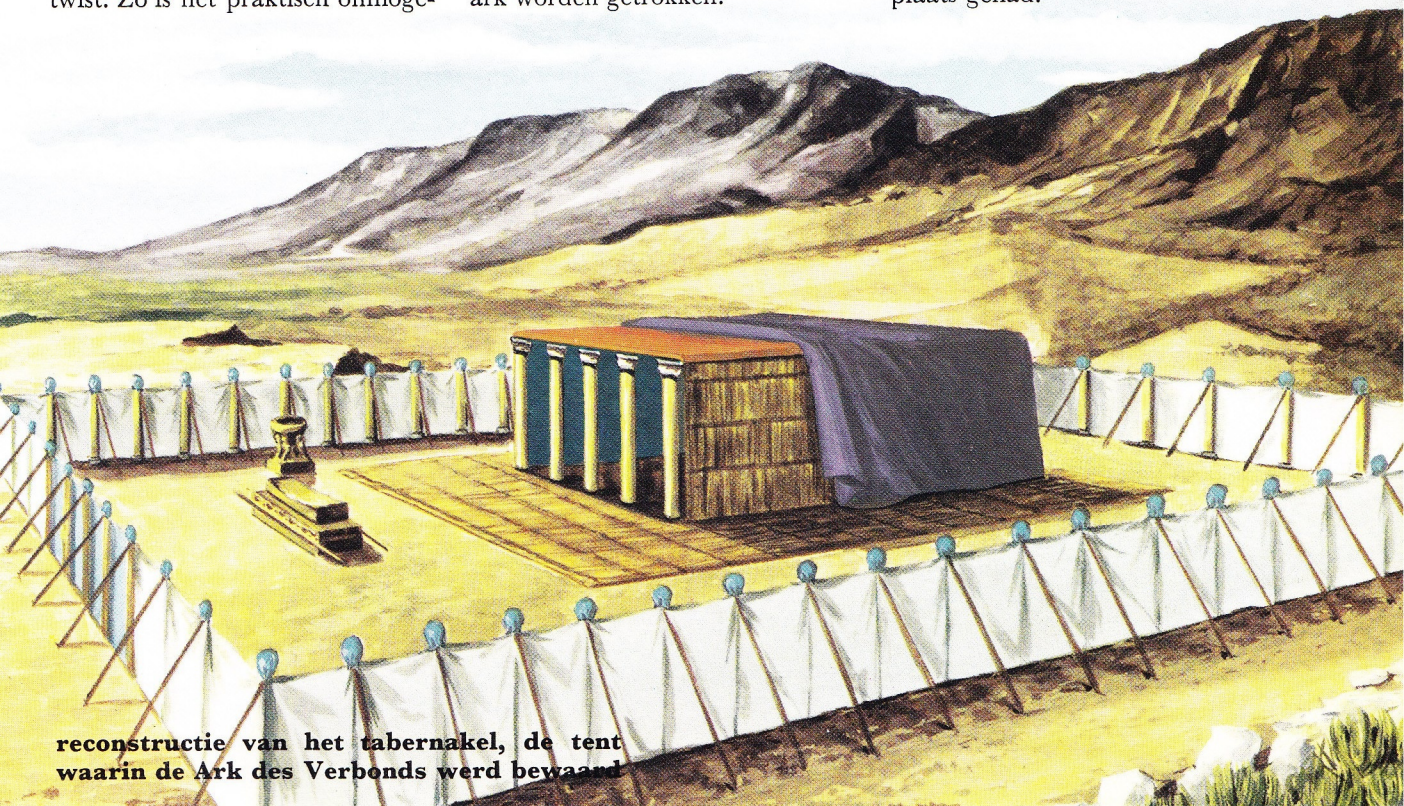
paalde centra, meestal nabij een bron of een oase. De rest van de tijd zwierven zij afzonderlijk rond. Sommige nazaten van Abraham trokken zelfs naar Egypte, omdat ze door de honger werden opgejaagd, de eeuwige, dwingende oorzaak waarom een volk begint te trekken. Wij weten, dat de Israëlieten het ten tijde van de Hyksos (17e eeuw v.C.) betrekkelijk goed stelden in Egypte. De Hyksos waren zelf West-Semieten en zij ontvingen de verwante Israëlieten bijgevolg gastvrij. Eén onder hen, Jozef, bracht het zelfs tot onderkoning. Maar van de 15e eeuw v.C. af werden ze onderdrukt en leefden zelfs als slaven. Mozes, die hen het geheim van "Jahwe, de God der Vaders" verkondigde, voerde zijn stamgenoten uit Egypte weg. Tijdens deze tocht kwam op de berg Sinaï het Heilig Verbond tussen Jahwe en Israël tot stand. Dit Heilig Verbond (de 10 geboden) werd op stenen tafelen vastgelegd en in de Ark des Verbonds bewaard. Over de Ark des Verbonds hebben de geleerden al heel wat geredetwist. Zo is het praktisch onmogelijk,

dat deze ark, een langwerpige kist van acaciahout, 1,25 m lang en 0,75 m breed en hoog, in de woestijn werd vervaardigd. Ze was voorzien van ringen en draagstokken. Volgens sommige geleerden behoorde hierbij een tent, een soort draagbare tempel waarin de ark werd bewaard. Deze tent, tabernakel genaamd, droegen de Israëlieten op hun tocht door de woestijn met zich mee.

Toch menen joodse godsgeleerden dat de ark, die later in de tempel te Jeruzalem werd opgesteld, in de tijd van de uittocht uit Egypte (de Exodus) moet zijn ontstaan. Volgens hen was de ark veel meer nog dan een kist, die de tafelen bevatte, maar zij droeg ook de zetel van de Heer, die "op cherubs troont" (2 Samuël 6:2) en die de tochten van de Israëlieten aanvoert. In de ark was het Heilig Verbond altijd aanwezig; reden waarom men de kist "Ark des Verbonds" noemt. De draagstokken aan de ark zijn het symbool van de noodzaak Gods openbaring uit te dragen: zelfs in de tempel te Jeruzalem mochten ze niet uit de ark worden getrokken.

De geschiedenis van het joodse volk wordt van in de vroegste tijden in het Oude Testament verhaald. De stamvader Abraham leidde zijn volk naar de vlakte van Kanaän. Sommige van zijn zonen weken uit naar Egypte, waar zij in de 13e eeuw v.C. door Mozes, de grote leider, werden verlost. Hij bracht hen samen bij de berg Sinaï, waar het Heilig Verbond tussen Jahwe en Israël werd gesloten.

Verder zijn de historici het erover eens dat Mozes de grootste persoonlijkheid van het Oude Testament is. Nadat hij zijn volk gegroepeerd had bij de berg Sinaï voerde hij het gedurende 40 jaar aan tijdens zwerftochten, die uiteindelijk leidden naar het plateau van Moab, ten oosten van de Dode Zee. In het gezicht van het Beloofde Land stierf deze man, die als de bevrijder en de leider van het Hebreeuwse volk wordt aangezien. Deze beslissende uittocht zou omstreeks 1250 v.C. hebben plaats gehad.

reconstructie van het tabernakel, de tent waarin de Ark des Verbonds werd bewaard